

23. ŘÍJNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

Před sto lety (21. října 1920) se narodil básník [Emil Juliš](#). Podstatnou částí své tvorby je spojen se **severočeským Mostem**. Právě tam, v industriální krajině zmučené přírodní i lidskou devastací, se zrodil básník julišovské originality a jedinečné síly.

„Co pro vás osobně znamenal **Emil Juliš**? Přesáhl podle vašeho názoru svou tvorbou hranice regionu severních Čech, nebo v nich zůstal ‚uvězněn‘?“ Na tyto otázky odpovídali v [anketě Tvaru](#) Robert Janda, Milan Šedivý, Pavel Rejchrt, Alena Zemančíková, Renata Bulvová, Václav Vokolek, Jan Šulc, Olga Stehlíková a Martin David.

„K dnešním devadesátinám literárního historika, kritika, editora a člena první správní rady IPSL [Jirího Opelíka](#) připomínáme jeho odpovědi ve třech anketách z šedesátých let. Dokumentují autorův naturel, jeho dynamické a „riskantní“ **pojetí literární kritiky jako práce i radosti, přesycení i okouzlení, údělu i odpovědnosti**, s níž se kritik ustavičně vyrovnává. Ve své době bylo mimořádné, jeho intenzita a nevšednost ještě vyniká v porovnání s dnešním literárním děním, v němž kritika v pravém slova smyslu v časopisech a denících v podstatě (až na nečetné výjimky) neexistuje, rozhodně není klíčová; nahodilé, povrchní a vzájemně zaměnitelné referování, resp. anoncování, dbající především na pohodlný vkus čtenářstva, s ní nemá nic společného,“ dočteme se na webu IPSL.

„**Jiří Opelík** se dožívá devadesáti let (* 21. 10. 1930). Autor rozsáhlého literárněvědného díla, skutečný literární historik, tj. nikoli pouze profesní značkou, nýbrž spoluvůrce písemnictví soudobého i minulého, jeho kritickým slovem a pílí oživeného, je osobnost spíše mlčenlivá. Odpovědi na otázky, které mu jsou kladeny, zpravidla stylizuje písemně – jeho

projev je antipodem improvizace a střílení od boku dnešních odborníků, kteří z uzoučké znalosti zvětšené mocí úřední do nadskutečných rozměrů vyvozují právo ke všemu se vyjádřit a vše posoudit, každému vlézt do svědomí a doporučit, jak se má chovat,“ napsal na webu i-Kanonu [Daniel Vojtěch](#).

*

Od čtvrtka si lidé mohou nakoupit knihy pouze prostřednictvím internetu. [Kamenná knihkupectví](#) musí zůstat podle nového nařízení vlády **uzavřena**. „Je to naprostá katastrofa. V podzimním období se na knižním trhu realizuje většina tržeb,“ upozorňuje předseda Svazu českých knihkupců a nakladatelů Martin Vopěnka.

[Městská knihovna v Praze](#) přidá na své stránky na přelomu října a listopadu tisíc nových **elektronických knih** registrovaným čtenářům. Knihy přibudou k současným dvěma tisícům e-knih, které jsou volně k dispozici všem. Peníze na jejich pořízení vyčlenil magistrát, aby v době koronavirové krize podpořil česká nakladatelství a vydavatelství. Zároveň knihovna nově umožní lidem, aby se **zaregistrovali** jako čtenáři bez nutnosti dojít na pobočku.

„Na patnáct členů naší rodiny vychází zhruba dvacet **jízdních kol**. Je letošní jaro, zákaz volného pohybu osob. Jsem na půdě. Mám několik týdnů na důkladný úklid. Nedá se tu hnout. Nedá se tu sušit,“ napsala ve svém sloupku pro iLiteraturu [Anna Bolavá](#).

V českém překladu vychází **francouzská biografie spisovatele Milana Kundery**, kterou napsal [Jean-Dominique Brierre](#). Stejně jako nedávná kniha Jana Nováka ani jeho publikace nevznikala v součinnosti se slavným autorem.

Zajímá vás, jaké knihy čte historik a spisovatel [Petr Čornej](#), který za životopis Jana Žižky získal hlavní cenu **Magnesia Litera**? Setkání s knihami napříč prostorem a časem připravila Blanka Stárková.

Před padesáti lety, 19. října 1970, zemřel v Praze [Vladimír Kafka](#), germanista, překladatel a nakladatelský redaktor. V Bubínku Revolveru jeho osudy a dílo připomněl **Robert Krumphanzl**.

Čtenářství má mnoho podob a ne všechny jsou viditelné ve veřejném, natož pak virtuálním prostoru. Že se mohou **různé typy čtenářů** navzájem obohacovat, člověk zjistí třeba v malé venkovské knihovně. Ve své iLiGlose o tom píše [Kamila Drahoňovská](#).

*

[Redakce Tvaru](#) se omluvila Petru Onuferovi za to, že ho nařkli z vědomé a záměrné spoluúčasti na podlé zákulisní akci, jejímž cílem bylo zkompromitovat literární cenu **Tvárnice**: „Petr Onufer je v tom zcela nevině, neboť se stal obětí něčí nehorázné manipulace s jeho e-mailovou adresou. A my jsme bohužel byli příliš naivní, než abychom si dokázali

představit, že by se někdo mohl k takové ubohosti snížit.“ – „Vážená redakce Tvaru, nedá mi to, abych nereagoval na vaše texty z minulého čísla, v nichž jste vznesli nepěkná a nepravdivá obvinění na mou adresu. Mezitím jste je uvedli na pravou míru na Facebooku a na vašem webu a omluvili se mi za ně. Jsem za to rád, chtěl bych ale k vašemu úhlu pohledu přidat i ten svůj,“ dočteme se v reakci **Petra Onufera**, otištěné ve stejném čísle Tvaru.

„V současnosti se v některých rysech česká detektivní produkce, hlavně pokud jde o rozmanitost žánrových poloh, přibližuje evropským standardům. Letos vydané Dějiny české detektivky jejich autoři Pavel Mandys a Michal Jareš uzavírají optimistickou vizí, že budoucí generace možná současnou dobu označí jako **zlatý věk české detektivky** právě pro její rozmanitost a množství autorů. A já s tímto náhledem souhlasím,“ řekl v rozhovoru pro deník Právo spisovatel, literární teoretik a pedagog [Michal Sýkora](#).

*

Jedním z nejvýznamnějších setkání se pro [Rudolfa Matyse](#) coby básníka i čtenáře stalo setkání s **Vladimírem Holanem**, ke kterému ve svém mládí a tvůrčích začátcích docházel. Proto z nového výboru Matysovy esejistiky s názvem **Společný jmenovatel** vybrali na Vltavě text věnovaný právě Holanovi a jeho dílu.

Básně z knihy [Renin deník](#) pro české vydání v Nakladatelství Zed' přebásnil **David Macháček**, reportér, fotograf, básník a autor poetického fotodeníku Den po dni. David Macháček také připravil pro Nedělní chvílku poezie tento jejich výběr.

Z veršů básníka [Jana Zahradníčka](#) z jeho poválečných sbírek Rouška Veroničina a Stará země připravil pro vltavský Svět poezie výběr brněnský malíř, výtvarný pedagog a básník **Petr Veselý**.

„**Neustálé pnutí** mezi snahou nahlížet skutečnost přímo, nezprostředkovaně, bez filtrů a nánosů, a daností autorovy vzdělanosti a jazykové vybavenosti, která se mu tlačí do zraku, charakterizuje sbírku [Daniela Soukupa](#) nazvanou Vnitřní Mongolsko,“ napsal Josef Chuchma o nejnovějším přírůstku cyklu Jedna báseň.

Země, v níž jsme žili, se jmenovala [Magorie](#). Alespoň ve vrcholné experimentální próze **Alexandry Berkové**, kterou do odpovídajícího experimentálního tvaru adaptoval rozhlasový kouzelník Josef Henke a kterou nyní v rámci Čtení s hvězdičkou vysílá Vltava.

*

A na závěr jako obvykle připojuji několik čerstvých **knižních tipů**...

[Anna Bolavá: Před povodní \(nakl. Odeon\)](#)

Vilu na břehu řečovické řeky navštěvuje neznámý host. Přichází starou studnou a nepatří do suchozemského světa. Také Hanu Strnadovou přitahuje spíše svět pod hladinou než

mezilidské vztahy ve městě. Nešťastně zamilovaný Jarda Vávra pozve na návštěvu Haninu bývalou psycholožku Radku Borskou, aby mu poradila s řešením komplikovaného vztahu. Doktorčino počáteční nadšení je vystřídáno rozčarováním a nutnou sebeobranou. Na pilu rodiny Vávrových chodí anonymní dopisy a dny začínají chutnat jako zkažená ryba. Řeka si žije vlastním životem, po dlouhém suchu se hladina nečekaně zvedá a vrací obyvatelům to, co do ní během zimy nerozvážně naházeli.

[Michel Houellebecq: Eseje \(přel. Alan Beguivin, nakl. Vyšehrad\)](#)

„Vypěstujte v sobě hluboké rozhořčení ze života,“ vyzývá francouzský spisovatel Michel Houellebecq v eseji připomínajícím gnostickou parodii příruček osobního rozvoje. Ve výboru kratších prozaických útvarů potvrzuje pověst jednoho z nejoriginálnějších hlasů dneška, když nás zavádí na plátna němého filmu či před průčelí současné architektury. Prorok žlutých vest zde nahlíží i na průběh globalizace či liberalismus, a hlavně osvětluje, proč vždy mířit k pravdě. Součástí tohoto výboru jsou kromě kratších prozaických textů i rozhovory s Michelelem Houellebecqem a jeho novela Lanzarote.

[Markéta Pilátová: Senzibil \(nakl. Torst\)](#)

Jsme v jednadvacátém století, ale v zamlžených a drsných Jeseníkách se do nelítostného zápasu na život a na smrt pouštějí dva muži nadaní schopnostmi, které si spojujeme spíše s pradávnými kouzelníky. Román Senzibil Markéty Pilátové rozehrává příběh dvou senzibilů obdařených těžko vysvětlitelnou silou, kterou každý z nich využívá jiným způsobem. Zároveň je sondou do českého „něcismu“, tedy obecně rozšířené víry v „něco“ vyššího, jež se neváže na tradiční náboženství a církve, ale také příběhem urputného a věčného boje dobra se zlem. Značná část děje se odehrává mimo hmatatelnou realitu, v paralelních světech. Při tom se dozvíme mnohé o senzibilech, zázračných léčiteli, přelévání mentální energie a pokusech předlistopadového režimu využít tuto těžko uchopitelnou skutečnost ve svůj prospěch. Některé motivy románu jsou rozprostřeny mezi pohádku a science-fiction, ale zároveň jsou pevně ukotveny v realitě. K tomu napomáhá i hluboká spjatost děje s Jeseníky s tajemností tamější přírody i tragickým obdobím čarodějnických procesů, které na desetiletí ovlivnily celý kraj a jeho obyvatele. Kromě jiných témat je román i příběhem mnoha podob lásky, zdaleka ne vždy idylické a naplněné.

[Sebastiano Vassalli: Chiméra \(přel. Kateřina Vinšová, nakl. Pistorius a Olšanská\)](#)

Autor situoval svou nejslavnější knihu Chiméra do vesničky jménem Zardino, jež kdysi ležela v Pádské nížině. Zde se na přelomu 16. a 17. století odehrává příběh dívky jménem Antonia, „zardinské čarodějnice“. Antonia vyrůstala u jeptišek v novarském nalezinci, odkud si ji v jejích deseti letech odvezli bezdětní manželé Nidasiovi, kteří se k ní chovali jako k vlastní a poskytli jí šťastné dětství a dospívání. Zato ve vesnici ji lidé nemohli odpustit její krásu a jinakost. A lidská nenávisť, spojená s nevědomostí a strachem, se stane Antonii osudnou. Příběh „zardinské čarodějnice“ se promítá na pozadí široké historické fresky zaplněné řadou výrazných postav. Setkáváme se tu loupeživým rytířem Caccettou a jeho ozbrojenou bandou, falešným knězem pěstujícím v kostele bource morušového a knězem sužujícím své farníky bigotností, katem a jeho pacholky, intrikujícími biskupy, rýžaři, lacknechty, inkvizitory... Vassalli čtenáře se syrovou objektivitou, důkladností a bez příkras seznamuje s tehdejším

drsným životem na rýžových polích i tíživým ovzduším katolické protireformace. Zardino už neexistuje, nezbylo po něm nic. Z této mlhou obestřené nicoty vytáhl autor na světlo denní strhující příběh, zasutý hluboko v minulosti, a zpracoval jej svým nezaměnitelným způsobem do takové podoby, že za něj v roce 1990 získal významnou italskou literární cenu Strega.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).